

SAKSA KEELE ÜHTSE PÕHIKOOLI LÕPUEKSAMI LÄBIVIIMISJUHEND 2016

Saksa keele lõpueksam koosneb kirjalikust ja suulisest osast.

Eksami kirjalik osa toimub 13. juunil 2016. a algusega kell 10.00.

Eksami suuline osa toimub 13. juunil pärast kirjaliku osa lõppu ja/või 14. juunil algusega kell 9.00.

Palume eksami edasise analüüsimise huvides õpilastelksamile kaasa võtta ja eksamitööle märkida **isikukood**.

Ühtse põhikooli lõpueksami (edaspidi *eksam*) korraldamise eest vastutab põhikooli lõpueksamikomisjon (edaspidi *eksamikomisjon*):

- eksamikomisjoni moodustab kooli direktor käskkirjaga hiljemalt kaks nädalat enne eksami algust;
- eksamikomisjon on vähemalt kolmeliikmeline. Kui eksamit sooritab korraga enam kui 60 eksaminandi, on eksamikomisjonis üks liige iga 20 eksaminandi kohta. Kui eksam viiakse läbi üheaegselt mitmes eksamiruumis, peab igas neis viibima vähemalt kaks komisjoni liiget;
- eksamikomisjoni esimees on kooli direktor või direktori määratud õpetaja, liikmed üldjuhul aineõpetajad;
- eksamikomisjoni esimees ei või olla eksamineeritava klassi lõpueksamiaine õpetaja.

Kooli direktor tagab, et

- eksamimaterjalide pakett jõuaks õigel ajal kooli ja säiliks materjalide konfidentsiaalsus;
- kirjalik eksam toimuks ruumis, kus eksaminandid saavad istuda ühekaupa ja üksteist häirimata;
- eksamikomisjon avaks eksamimaterjalide paketi sellele märgitud kuupäeval 15 minutit enne eksami algust;
- eksami kirjutamisosa ja suulise osa ajal tehtaks märkmeid kooli pitseriga varustatud mustandilehtedele;
- eksamiruumis oleks suulise osa salvestamiseks vajalikud vahendid.

Eksamikomisjoni esimees teavitab viivitamatult SA Innovet, kui:

- eksamimaterjalide pakett on avatud enne pakatile märgitud kellaaega;
- eksamimaterjalide pakett on transportimisel märgatavalt kannatada saanud;
- kahtluse alla on seatud eksamimaterjalide konfidentsiaalsus.

Eksamikomisjon kindlustab, et eksaminandid

- istuvad eksami ajal ühekaupa;
- alustavad kirjaliku eksamitööga ühel ajal pärast eksami korra tutvustamist ja eksamitööde ning kirjutamisosa mustandilehtede kõikidele eksaminandidele väljajagamist;
- sooritavad eksami kehtestatud korra kohaselt;
- lõpetavad eksamitöö ettenähtud ajal;
- ei kasuta eksamil kõrvalist abi ega kirjuta maha.

Eksaminand lubatakseksamile, kui ta ei ole hilineunud rohkem kui pool tundi ja tal on hilinemiseks eksamikomisjonis aktsepteeritav põhjus. Eksamile hilineunud eksaminandile võimaldatakse tööks täisaeg, tema tööle märgitakse kellaaeg, millal ta eksamit alustas.

Eksamikomisjoni liige ei tohi eksami ajal eksamiruumist lahkuda, v.a vältimatu vajaduse korral.

Peale eksamikomisjoni liikmete on eksamit õigus jälgida HTM-i välishindamisosakonna, SA Innove ja järelevalve asutuse esindajal.

I. KIRJALIK OSA

Eksami kirjaliku osa ülesanded on koondatud ühte vihikusse.

Eksami kirjalik osa koosneb kolmest osast:

- I osa – kuulamine (30 minutit);
- II osa – lugemine (60 minutit);
- III osa – kirjutamine (45 minutit).

Eksami kirjaliku osa eel

1. Kooli direktor vastutab, et eksamiruumis oleks töökorras CD-mängija ja kõikidele eksaminandidele tagatud salvestise hea kuuldavus.
2. Eksamikomisjon jälgib, et eksaminandil ei oleks kaasas õppe- ega teisi abimaterjale. Vajadusel paigutab eksamikomisjon kõrvalised esemed väljapoole eksamiruumi või eksamiruumis selleks ettenähtud kohta.
3. **Kell 10.00** alustab eksamikomisjon eksaminandidele lõpueksami läbiviimise korra tutvustamist ja teatab neile, et sellest hetkest alates peavad nad alluma eksami korrale. Tähelepanu juhitakse sellele, et
 - parandused eksamitöös tuleb teha selgelt, tõmmates maha terve sõna, sümboli, numbri või arvu;
 - eksamitöö tuleb kirjutada sinise või musta tindi- või pastapliiatsiga;
 - eksamitöö tuleb kirjutada loetava käekirjaga, ebaselged kohad loetakse veaks;
 - kõrvalise abi kasutamisel või mahakirjutamisel tunnistatakse eksamitöö tulemus kehtetuks;
 - eksaminand ei tohi eksami ajal eksamiruumist lahkuda, v.a vältimatu vajaduse korral;
 - eksamiruumist eemalviibimise ajaks annab eksaminand oma eksamitöö eksamikomisjonile, kes märgib tööle eksaminandi ruumist lahkumise ja sinna tagasituleku kellaaja.

Eksamikomisjoni liikmetel on **keelatud** eksaminande ülesannete lahendamisel abistada või neile ülesannet selgitada.

4. Eksamikomisjon avab eksamiruumis eksaminandide juuresolekul ümbrikud eksamitöödega ja jagab need ning kirjutamisosa mustandilehed eksaminandidele. **Abivahendeid kasutada ei ole lubatud.**

Eksami kirjaliku osa ajal

Kui kõigile eksaminandidele on eksamitööd välja jagatud, juhib eksamikomisjon eksaminandide tähelepanu sellele, et kogu kuulamisosa (tööjuhendid, tekstid, pausid ülesannete täitmiseks) on salvestatud CD-le. Kuulamisosa algab muusikalise sissejuhatusega, mis kestab u 30 sekundit.

Kuulamisosa kestab u 30 minutit ja lõpeb sõnadega **Ende des Hörtests**.

Pärast kuulamisosa lõppu jätkavad eksaminandid lugemis- ja kirjutamisosa ülesannetega. **Lugemis- ja kirjutamisosa ülesannete täitmiseks on aega 105 minutit.** Eksaminandid võivad ülesandeid lahendada neile sobivas järjekorras.

Eksamikomisjon kirjutab eksami kirjaliku osa lõpuaja tahvlile.

Eksamikomisjon teatab eksaminandidele, kui kirjaliku osa lõpuni on jäänud 15 minutit.

Eksaminandid, kes lõpetavad kirjaliku osa varem, annavad sellest käega märku ning ootavad eksamikomisjoni märguannet eksamitööde üleandmiseks.

Kirjaliku osa aja lõppedes annab eksamikomisjon eksaminandidele korralduse kirjutamine lõpetada ja kutsub eksaminandid ükshaaval eksamitöid üle andma. Eksamikomisjon välistab võimaliku segaduse eksamiruumis ja tagab, et eksaminandid ei täienda oma eksamitööd pärast selleks ettenähtud aja lõppu.

Eksaminand, kes on kirjaliku osa lõpetanud, annab eksamitöö eksamikomisjonile ja lahkub eksamiruumist.

Eksami kirjaliku osa tööde hindamine

Eksamitööde korrektse hindamise eest vastutab eksamikomisjon ja selle esimees.

Eksamiülesandeid hinnatakse hindamisjuhendi järgi.

Eksamiülesannete hindamisjuhend (kirjutamisosa hindamisskaala ning kuulamis- ja lugemisosa lahenduste võti) on kättesaadav SA Innove kodulehel aadressil <http://www.innove.ee> põhikooli lõpueksamite alt pärast eksami kirjaliku osa lõppu alates kl 13:00.

Kui õpilase sisuliselt õige vastusevariant ja võttes antud variant ei lange kokku, peab eksamikomisjon lugema õpilase vastuse õigeks. Examikomisjoni otsus selle kohta fikseeritakse eksamite infosüsteemis (EIS) põhikooli lõpueksami aruandes ehk elektroonilises protokollis (e-protokoll).

Soovitame hindamiskomisjoni liikmetel enne kirjutamisosa ülesannete individuaalset hindamist ülesandeid koos hinnata, et tekiks ühine arusaam hindamisskaala kasutamisest.

Kui eksamikomisjonil tekib hindamisel lahkarvamusi, otsustatakse küsimus häälteenamusega. Häälte võrdsel jagunemisel on otsustavaks eksamikomisjoni esimehe hää. Komisjoniliikmete eriarvamusel kantakse EIS-is e-protokoll.

II. SUULINE OSA

Eksami suuline osa toimub eksamipäeval pärast kirjaliku osa lõppu ja/või sellele järgneval päeval.

- Suulise osa materjalid saadetakse koolidesse koos kirjaliku osa materjalidega.
- Mõlemaks suulise osa päevaks on ette nähtud eraldi eksamikomplekt, **eksamikomplekti kasutamise kuupäev on märgitud ümbrikul**.
- Eksamikomisjoni kuuluvad:
 - 1) aineõpetaja-intervjueerija;
 - 2) hindaja — kvalifitseeritud saksa keele õpetaja, kes ei ole eksaminandi aineõpetaja ja hindab eksaminandi vastust hindamisskaala alusel.
- Kui ruumis viibib lisaks aineõpetaja-intervjueerijale ja hindajale veel mõni eksamikomisjoni liige või HTMi välisindamisosakonna, SA Innove või järelevalve asutuse esindaja, istub ta eksaminandist tagapool, et teda mitte häirida.
- Eksamikomisjoni esimees vastutab, et igas eksamiruumis on võimalik suulist osa salvestada.

Lõpueksamite suulised osad salvestatakse vastavalt haridus- ja teadusministri 15. detsembri 2015 määruse nr 54 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord” § 15 lõikele 11.

Palume suuliste osade salvestamisel kasutada digitaalseid salvestusseadmeid. Salvestis peab olema MP3, WMA või muus analoogses formaadis.

Eksami suulise osa eel

Aineõpetaja-intervjueerija ja hindaja avavad ümbriku suulise osa materjalidega 30 minutit enne eksami algust ja tutvuvad materjalidega eksamiruumist lahkumata.

Ümbrikus on:

- eksamimaterjalid intervjueerijale ja hindajale;
- läbiviimisjuhised intervjueerijale;
- hindamisskaala;
- 6 pildikaarti eksaminandidele;
- 6 rollimängukaarti eksaminandidele.

Suulise osa protokollid on kooli üldises turvakotis, millega eksamitööd kooli saabusid.

Kool kindlustab eksaminandid kooli pitserit kandva paberiga ettevalmistamise ajal märkmete tegemiseks.

Aineõpetaja-intervjueerija kontrollib eksamiruumis oleva salvestusseadme valmisolekut suulise osa salvestamiseks.

Eksami suulise osa ajal

Eksaminandi intervjueerib aineõpetaja-intervjueerija, **hindaja ei osale eksamineerimises ega intervjueerija hindamises.**

Suulise osa läbiviimisel on intervjueerijale abiks läbiviimisjuhised.

- Eksaminand palutakse eksamiruumi eksamigraafiku alusel. Intervjueerija tervitab eksaminandi ja palub tal istuda. Kui eksaminand ei tunne hindajat, tutvustab intervjueerija teda.

- **Intervjueerija on kohustatud selgelt ja arusaadavalt ütlema, et eksaminandi vastus salvestatakse.** Intervjueerija lülitab sisse salvestusseadme, ütleb kuupäeva ja eksaminandi nime. Salvestusseadet ei lülitata välja enne, kui eksaminand on vastamise lõpetanud.
- Suuline osa algab sissejuhatava vestlusega, mida ei hinnata.
- Seejärel palub intervjueerija eksaminandil valida ühe kuuest tagurpidi lauale asetatud pildikaardist. Pildikaardi tähise (tähe- ja numbri kombinatsioon) kirjutab hindaja suulise osa hindamisprotokolli vastavasse lahtrisse.
- Eksaminandil on pildiga tutvumiseks ja selle kirjelduse ettevalmistamiseks aega eksamiruumis kuni 3 minutit. Eksaminand võib ettevalmistamise ajal teha märkmeid, mis jäävad pärast vastamist eksamiruumi. Kui ettevalmistusaeg on läbi, palub intervjueerija eksaminandil alustada vastamist. Kui eksaminand on varem valmis vastama, annab ta sellest märku.
- Esimese ülesandena esitab eksaminand pildist lähtuva monoloogi, toetudes teemakaardil olevatele suunavatele küsimustele. Monoloogiks on aega ligikaudu 2 minutit.
- Kui intervjueerija on veendunud, et eksaminand on pildi põhjal kõigest rääkinud, läheb ta sujuvalt üle vestlusele, esitades eksaminandile intervjueerija lehel olevad küsimused.
- Vestluse lõppedes annab intervjueerija eksaminandile rollimängukaardi, mille sisuga tutvumiseks ja oma osa läbimõtlemiseks on õpilasel aega umbes 1 minut. Rollimängu käigus kohandab intervjueerija vajadusel kaardil toodud vastused õpilase tegelikult kasutatud lausungitega.
- Kui eksaminand on lõpetanud vastamise, tänab intervjueerija teda ja ütleb, et eksami suuline osa on lõppenud. Seejuures hoidub intervjueerija hinnangulistest kommentaaridest, mis võiksid anda vihjeid selle kohta, milliseks kujuneb suulise osa tulemus.
- Intervjueerija lülitab salvestusseadme välja.
- Intervjueerija ütleb eksaminandile, millal suulise osa tulemused talle teatatakse.
- Eksaminand lahkub ruumist.

Eksaminandil on õigus paluda küsimuste kordamist. **See ei mõjuta tema suulise osa tulemust.**

Eksaminandide tulemused märgib hindaja suulise osa hindamisprotokolli suulise osa hindamisskaala alusel. Koolid, kes kuuluvad valimisse, saadavad hindamisprotokolli koopia SAle Innove.

Suulise osa salvestiste üleslaadimine

Juhul, kui teie kool satub üleriigilisse valimisse, palume salvestised kolme tööpäeva jooksul pärast vastava teate saamist üles laadida SA Innove ftp-keskkonda, mille aadress on <http://ftp.innove.ee> (avamiseks veebilehitsejaga) või ftp.innove.ee (avamiseks Windows Exploreriga või ftp-kliendiga). Palume saksa keele eksamiks luua eraldi kaust. Iga õpilase vastuse võib salvestada eraldi faili ja tähistada õpilase nimega faili nimes või võib koos salvestistega laadida üles tekstifaili, milles näidatakse ära kooli nimi, eksamiaine, failinimi ning õpilaste nimed, kelle vastused nimetatud failis sisalduvad. Kui koolil puuduvad salvestiste üleslaadimiseks vajalikud kasutajatunnus ja salasõna, siis palume saata vastav päring aadressile it@innove.ee.

Lisainfot saab SA Innove kodulehelt

<http://www.innove.ee/et/ylidharidus/pohikooli-lopueksamid/koolidele-lopueksamitest/labiviimine>.

Koolid, kes ei kuulu valimisse, säilitavad suulise osa salvestised koolis kolm aastat.

LÕPUEKSAMI LÕPPHINDE KUJUNEMINE

Maksimaalselt võib eksaminand saada 100 punkti.

Lõpueksami lõpphinne kujuneb kõikide eksamiosade (nii kirjaliku kui ka suulise osa) punktide summa põhjal. Kõikide eksamiülesannete koondpunktid kantakse kirjaliku töö esilehel olevasse tabelisse, summeeritakse ning arvutatakse ümber 5-palli süsteemi alloleva skaala alusel:

90–100%	punktide arvust – hinne 5
75–89%	punktide arvust – hinne 4
50–74%	punktide arvust – hinne 3
20–49%	punktide arvust – hinne 2
0–19%	punktide arvust – hinne 1

Skaala lähtub Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ paragrahvist 21.

Õpilane on eksami sooritanud, kui ta on kogunud kõigi ülesannete eest kokku 50% punktidest.

Eksami toimumise e-protokolli palume täita eksamite infosüsteemis (EIS) <https://eis.ekk.edu.ee/eis/>.

Täpsemad juhised leiate SA Innove veebilehel eksamite infosüsteemi kasutusjuhendite rubriigist: <http://www.innove.ee/et/ylldharidus/eksamite-infosusteem>.

Haridus- ja teadusministri 15.12.2015 määruse nr 54 § 17 lõigete 1 ja 2 alusel sooritab põhikoolilõpetaja, kes ühtse põhikooli lõpueksami ajal haigestub või ei saa sellel osaleda muul kooli direktori poolt mõjuvaks loetud põhjusel või kelle ühtse põhikooli lõpueksami hinne on „nõrk“ või „puudulik“, korduseksami koolieksamina. Korduseksam sooritatakse kooli direktori poolt määratud ajal, hiljemalt jooksva õppeaasta 30. juuniks. Õpilase taotlusel võib eksam toimuda ka pärast 30. juunit, kuid hiljemalt jooksva õppeaasta 25. augustiks.

EKSAMIHINDE VAIDLUSTAMINE

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 33 lõike 1 järgi võib põhikooli lõpetaja, kes ei ole rahul põhikooli lõpueksami tulemusega, esitada vaide haridus- ja teadusministeeriumile. Vaie tuleb esitada viie tööpäeva jooksul kooli lõputunnistuse kättesaadavaks tegemise päevast arvates. Esitatud vaiete läbivaatamiseks moodustab haridus- ja teadusminister apellatsioonikomisjoni.

KÜSIMUSTIK AINEÕPETAJALE

Pärast eksamitööde hindamist palume igal aineõpetajal, kelle õpilased lõpueksami sooritasid, täita elektrooniline küsimustik, mis on saadaval SA Innove kodulehel aadressil <http://www.innove.ee/et/ylldharidus/pohikooli-lopueksamid/koolidele-lopueksamitest/tagasiside>.